

ביאור בדרך אפשר

כשכנסת ישראל היא במצב נעלה, היא נקראת "ציון", ואילו בזמן הגלות, כשהיא במצב יותר נמוך, היא נקראת "בת ציון".
 וְצָרִיף לְהִבִּין, דְּדִיוּק הַשְּׂאֵלָה הַנַּ"ל [על כך שֶׁהַתְּחִלַּת הַהִפְטָרָה הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן, וְלֹא רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זְהָבִי] הִיא גַם בַּהִפְטָרָה דְּשִׁבְתָּהּ פְּרִשְׁתָּהּ בְּהַעֲלוֹתָהּ, שֶׁבְּסִמְכּוֹת לְזִמְן מִתְּנִי תוֹרְתֵנוּ, שְׁחָלָה בְּסִמּוֹךְ לַחֲג הַשְּׁבֻעוֹת, זִמְן מִתְּנִי תוֹרָה, דְּמִתְּנִי תוֹרָה הִיא עֲנִינֵי חִירוֹת⁵, כְּמִבּוֹאֵר בְּכֹמָה מֵאִמְרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהַתּוֹרָה קְשׁוּרָה בְּחִירוֹת (ראַה הַעֲרָה 5 כֹּאן) וְאִף־עַל־פִּי־כֵן לַמְרוֹת שְׁחִירוֹת הִיא מִצַּב נַעֲלָה וְהִפְךָ עֲנִינֵי הַגְּלוּת וְאִם כֵּן זֶהוּ מִצַּב שְׁבוּ כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִקְרָא בְּשֵׁם "צִיּוֹן" וְלֹא "בַת צִיּוֹן" גַּם הַתְּחִלַּת הַהִפְטָרָה דְּשִׁבְתָּהּ פְּרִשְׁתָּהּ בְּהַעֲלוֹתָהּ הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן. וְצָרִיף בִּיאוֹר מְדוּעַ גַּם בְּשַׁבַּת פְּרִשְׁתָּהּ בַּהֲעֲלוֹתָהּ הַהִפְטָרָה פּוֹתַחַת בְּפִסּוֹק זֶה?
 (ב) וְהִנֵּה בְּתוֹרָה אֹרֵי שֵׁם בְּדַבְּרוֹר־הַמִּתְחִיל רְנִי וְשִׁמְחֵי הִרְאִישׁוֹן⁶ מְקַשֵּׁר רַבְנֵי הַזִּקְן אֶת הַפְּסוּק רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן עִם מֵאֲמַר הַמְּדַרְשׁ⁷ (עַל הַפְּסוּק⁸ צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלָּךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹו אִמּוֹ), מְשַׁל לְמִלָּךְ כּוֹ' לֹא זֶה מִחֲבָבָה⁹ עַד שְׁקָרָאָה בְּתִי כּוֹ' לֹא זֶה

בתחילת ההפטרה של פרשת השבוע אומר הנביא זכריה:
 רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן גּוֹ'¹, וּמְדַיֵּק וְשׂוֹאֵל אֲדַמּוֹר הַזִּקְן בְּתוֹרָה אֹרֵי סֵפֶר מֵאִמְרוֹ חִסְדוֹת שְׁלוֹ עַל הַחוּמָשִׁים בְּרֵאשִׁית שְׁמוֹת וְהַמוֹעֵדִים שְׁחָלִים בְּתַקּוּפָה זֹו שֶׁל הַשָּׁנָה (דְּרוּשֵׁי חֲנוּכָה וְהַפְטָרָה זֹו, "רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן" הִיא גַם הַפְטָרַת שַׁבַּת חֲנוּכָה) דְּבַדְּבוֹר־הַמִּתְחִיל בְּמֵאֲמַר הַפּוֹתַח בְּפִסּוֹק זֶה², וְהַשְּׂאֵלָה הִיא דְּלִכְאוּרָה הִנֵּה צָרִיף לְהַתְחִיל הַהִפְטָרָה דְּשִׁבְתָּהּ חֲנוּכָה בְּפִרְק זֶה בְּנִבּוּאֹת זְכַרְיָה בְּפִסּוֹק³ וְיֵאֲמַר אֱלִי גּוֹ' רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זְהָב גּוֹ', שֶׁזֶה הַנוֹשֵׂא שֶׁבְּגִלְלוֹ נִקְבַע בְּפִרְק זֶה לְהַפְטָרַת חֲנוּכָה בּוֹ נַעֲשֶׂה נִס כִּי הַשֶּׁמֶן הַבְּדֻלְקָת הַמְנוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְלָמָּה מִתְחִילִין כֹּמָה פְּסוּקִים קוֹדֵם לְכֵן בְּרְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן?
 וּמִבְּאֵר בְּסֵפֶר 'תוֹרָה אֹרֵי' שֵׁם⁴, שֶׁהַשְּׂאֵלָה הַקְּשֶׁר הַתּוֹכְנִי דְּרְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן לְחֲנוּכָה הִיא, שֶׁבְּגִלְלָה מִתְחִילִים אֶת הַהִפְטָרָה שַׁבַּת חֲנוּכָה בְּפִסּוֹק זֶה הִיא כִּי הַתּוֹרָה בַת צִיּוֹן קָאֵי מִכוּון עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כִּי שְׂחִיָּה בְּזִמְן הַגְּלוּת, דְּבְזִמְן הַבֵּית נִקְרָאֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם צִיּוֹן וּבְזִמְן הַגְּלוּת נִקְרָאֵת בַת צִיּוֹן, כְּמִבּוֹאֵר שֵׁם בְּאֵרוֹכָה כִּיצַד "בַת צִיּוֹן" הַמְּקַבֵּל מִ"צִיּוֹן" (כֶּשֶׁם שְׁנִקְבָה מִקְבֵּל מִהַזְכּוֹר) הִיא דְּרוּגָה יוֹתֵר נְמוּכָה מִ"צִיּוֹן" עֲצֻמָּה, וְלִכֵּן בּוֹמֵן הַבֵּית,

בס"ד. שבת פרשת בהעלותך, ט' סיון ה'תשכ"ז*

רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן גּוֹ'¹, וּמְדַיֵּק אֲדַמּוֹר הַזִּקְן בְּתוֹרָה אֹרֵי (דְּרוּשֵׁי חֲנוּכָה) דְּבַדְּבוֹר־הַמִּתְחִיל זֶה², דְּלִכְאוּרָה הִנֵּה צָרִיף לְהַתְחִיל הַהִפְטָרָה דְּשִׁבְתָּהּ חֲנוּכָה בְּפִסּוֹק³ וְיֵאֲמַר אֱלִי גּוֹ' רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זְהָב גּוֹ', וְלָמָּה מִתְחִילִין בְּרְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן. וּמִבְּאֵר שֵׁם⁴, שֶׁהַשְּׂאֵלָה דְּרְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן לְחֲנוּכָה הִיא, כִּי בַת צִיּוֹן קָאֵי עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן הַגְּלוּת, דְּבְזִמְן הַבֵּית נִקְרָאֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם צִיּוֹן, וּבְזִמְן הַגְּלוּת נִקְרָאֵת בַת צִיּוֹן, כְּמִבּוֹאֵר שֵׁם בְּאֵרוֹכָה. וְצָרִיף לְהִבִּין, דְּדִיוּק הַנַּ"ל [שֶׁהַתְּחִלַּת הַהִפְטָרָה הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן, וְלֹא רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זְהָבִי] הִיא גַם בַּהִפְטָרָה דְּשִׁבְתָּהּ פְּרִשְׁתָּהּ בְּהַעֲלוֹתָהּ, שֶׁבְּסִמְכּוֹת לְזִמְן מִתְּנִי תוֹרְתֵנוּ, שְׁחָלָה בְּסִמּוֹךְ לַחֲג הַשְּׁבֻעוֹת, זִמְן מִתְּנִי תוֹרָה, דְּמִתְּנִי תוֹרָה הִיא עֲנִינֵי חִירוֹת⁵, וְאִף־עַל־פִּי־כֵן לַמְרוֹת שְׁחִירוֹת הִיא מִצַּב נַעֲלָה וְהִפְךָ עֲנִינֵי הַגְּלוּת וְאִם כֵּן זֶהוּ מִצַּב שְׁבוּ כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִקְרָא בְּשֵׁם "צִיּוֹן" וְלֹא "בַת צִיּוֹן" גַּם הַתְּחִלַּת הַהִפְטָרָה דְּשִׁבְתָּהּ פְּרִשְׁתָּהּ בְּהַעֲלוֹתָהּ הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן. וְצָרִיף בִּיאוֹר מְדוּעַ גַּם בְּשַׁבַּת פְּרִשְׁתָּהּ בַּהֲעֲלוֹתָהּ הַהִפְטָרָה פּוֹתַחַת בְּפִסּוֹק זֶה?
 (ב) וְהִנֵּה בְּתוֹרָה אֹרֵי שֵׁם בְּדַבְּבוֹר־הַמִּתְחִיל רְנִי וְשִׁמְחֵי הִרְאִישׁוֹן⁶ מְקַשֵּׁר רַבְנֵי הַזִּקְן אֶת הַפְּסוּק רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן עִם מֵאֲמַר הַמְּדַרְשׁ⁷ (עַל הַפְּסוּק⁸ צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלָּךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹו אִמּוֹ), מְשַׁל לְמִלָּךְ כּוֹ' לֹא זֶה מִחֲבָבָה⁹ עַד שְׁקָרָאָה בְּתִי כּוֹ' לֹא זֶה

וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן עִם מֵאֲמַר הַמְּדַרְשׁ⁷ (עַל הַפְּסוּק⁸ צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלָּךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹו אִמּוֹ), מְשַׁל לְמִלָּךְ כּוֹ' לֹא זֶה מִחֲבָבָה⁹ עַד שְׁקָרָאָה בְּתִי כּוֹ' לֹא זֶה מִחֲבָבָה עַד שְׁקָרָאָה אַחֲוֵתִי כּוֹ' לֹא

* יצא לאור בקונטרס ט"ו סיון – תשנ"ג, "לקראת ט"ו סיון, יום התחלת מאסרו של כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ"ע בשנת תרפ"ז... ג' בהעלותך, יב סיון, שנת ה'תשנ"ג". (1) זכריה ב, יד. – התחלת וראש ההפטרה דש"פ בהעלותך. (2) השני – לו, סע"ד ואילך. (3) זכריה ד, ב. (4) לו, סע"ב ואילך. (5) כמארו"ל (עירובין נד, א. שמו"ר פמ"א, ז (בתחלתו). ויק"ר פ"ח, ג (בסופו). ועוד) עה"פ (תשא לב, טו) "חרות על הלוחות" – א"ת חרות אלא חירות, חירות מן הגלות (שמו"ר שם), חירות מן המלכות (ויק"ר שם. וראה גם זח"ב קיג, סע"ב), אין כל אומה ולשון שולטת בהן (עירובין שם. וראה גם שמו"ר שם). (6) לו, א ואילך. וכ"ה ברד"ה זה דפ' בהעלותך תרכ"ז* (סה"מ תרכ"ז ע' רצו). (7) שמו"ר ס"פ פקודי. שהש"ר ספ"ג. (8) שה"ש ג, יא. (9) כ"ה הלשון בתו"א וברד"ה תרכ"ז הנ"ל שם. ובכ"מ. (10) וראה גם ד"ה הנ"ל תרכ"ז ס"ה ואילך (סה"מ תרכ"ז ע' שב ואילך).

* וראה לקמן ט"ע שעא ובהערה 40, שלא אחרי הגאולה ד"ב תמוח נתגלה שהמאסר הי' זריעה, בכדי שע"ז תהי' צמיחה בריבוי והוספה בהפצת המעיינות.

** כמובן מזה שנרשם בין המאמר דפ' נשא להמאמר דפ' שלח. בכת"י א' (הובא ברשימת מאמרי דא"ח דאדמו"ר מהר"ש ע' 3 בשוה"ג) רשום על ד"ה זה "שבת חנוכה תרכ"ז". ולכאורה הכוונה שנאמר בשבת חנוכה, שהרי נסדר בפ' בהעלותך.

רני ושמחי בת ציון גו'

ביאור בדרך אפשר

1 מַחֲבֵבָה עַד שְׁקָרָאָה אַחוֹתַי כּוֹ' לֹא זֶז מַחֲבֵבָה עַד שְׁקָרָאָה
 2 אֲמִי (וזה לשון המדרש במילואו: "רשב"י שאל את ר' אלעזר ברבי יוסי:
 3 אפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו? אמר לו: הן, משל למלך
 4 שהייתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר מדאי והיה קורא אותה בתי, לא
 5 זו מחבבה עד שקראה אחותי ועד
 6 שקראה אמי, כך הקדוש-בירוך-הוא
 7 בתחילה קרא לישראל בת שנאמר
 8 'שמעי בת וראי והטי אוזניך ושכחי עמך'
 9 ובית אביך', לא זו מחבבה עד שקראן
 10 אחותי שנאמר 'פתחי לי אחותי רעיתי'
 11 יונתי תמתי לראשי נמלא טל קוצותי
 12 רסיסי לילה, לא זו מחבבה עד שקראן
 13 אמי שנאמר הקשיבו אלי עמי ולאמי
 14 אלי האזינו כי תורה מאתי תצא
 15 ומשפטי לאור עמים ארגיע'. עמד
 16 רשב"י ונשקו על ראשו).
 17 וּמִבּוֹאֵר בַּתּוֹרָה אֹר' שָׁם¹⁰, דְּגו',
 18 עֲנִינִים אֵלֶּה שְׁבָחָם נִקְרָאִים בְּנֵי
 19 יִשְׂרָאֵל (בְּתִי אַחוֹתַי אֲמִי)
 20 בְּעִבּוֹדַת הָאֲדָם אֵת ה' הֵם קִיּוּם
 21 הַמְצֻוֹת¹¹ שֶׁעַל שְׁמוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 22 נִקְרָאִים "בְּתִי" עֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁעַל
 23 שְׁמוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים "אַחוֹתַי"
 24 וְהַעֲבֹדָה דְּמִסִּירַת נַפְשׁ שֶׁעַל
 25 שְׁמָהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים "אֲמִי", כְּפִי
 26 שֶׁהוּלָךְ וּמִבְּאֵר.
 27 דְּבִקְיֻם הַמְצֻוֹת הָאֲדָם
 28 הַמְקַיִם אֵת הַמְצֻוָּה הוּא
 29 בְּחִינַת מְקַבֵּל (בַּת), שֶׁהוּא
 30 מְקַבֵּל אֵת הַהִמְשָׁכָה שֶׁל הָאוֹר
 31 הָאלוּקִי שֶׁנִּמְשָׁכֶת וְיורֵד מִלְּמַעְלָה
 32 לְמַטָּה עַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְצֻוָּה
 33 וְ"בַת" הִיא בְּחִינַת "מְקַבֵּל", כְּנֹכַח
 34 לַעֲלִי. וְעַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה בְּנֵי
 35 יִשְׂרָאֵל מִתְקַרְבִּים לְאַלּוּקוֹת וְאוֹי
 36 נַעֲשִׂים יִשְׂרָאֵל אֲחִים וְרַעִים לְהַקְבֵּ"ה (אַחוֹתִי). וְעַל-יְדֵי
 37 הַעֲבֹדָה דְּמִסִּירַת נַפְשׁ נִקְרָאִים בְּשֵׁם אֲמִי, שֶׁהֵם מִשְׁפִּיעִים
 38 וְפוֹעֲלִים תּוֹסֶפֶת כְּבִכּוֹל בְּהַקְבֵּ"ה כִּשֶׁם שֶׁהֵם מִשְׁפִּיעֵה לְבָנָה.

ביאור בדרך אפשר

39 וַיֵּשׁ לְקָשֶׁר זֶה עִם הַמְּבֹאֵר בְּכֹמֶה מְקוֹמוֹת¹² בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת
 40 עַל הַפְּסוּק הַנּוֹכַח [צִיאָנָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֵמָה] בְּעֵטְרָה
 41 שְׁעֵטְרָה לֹו אֲמוֹ, דְּהַעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (אֲמוֹ)
 42 לְהַקְבֵּ"ה הַמֶּלֶךְ הוּא עַל-יְדֵי שְׁהַקְדִּימוֹ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע, בְּמִתָּן
 43 תּוֹרָה כִּי הַבִּיטוּל דְּהַקְדָּמַת
 44 נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע הַנְּכוּנוֹת לְקִיּוּם גַּם
 45 לְלֹא הַבְנָה וְהַשְׁגָּה בְּטַעַם הַצִּיּוּר, הִיא
 46 הַתְּבַטְלוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּלִפֵּי הַקְדוּשׁ
 47 בְּרוּךְ הוּא, וְכִיטוּל זֶה הוּא
 48 כְּהַבִּיטוּל דְּמִסִּירַת-נַפְשׁ¹³
 49 כְּאִשֶּׁר הָאָדָם מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ וּמוֹתוֹר
 50 עַל חַיּוֹ לְמַעַן עֲבוֹדַת ה' שְׂכָמוֹר עַל
 51 שֵׁם עֲבוֹדָה זֶה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים
 52 "אֲמוֹ" שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 53 וַיֵּשׁ לֹוּמֵר, דְּמַהֲטַעְמִים אֶחָד
 54 הַטַּעְמִים לְכַךְ שְׁקוֹרְאִין פְּרִשְׁת
 55 בְּהַעֲלוֹתָךְ אֶת הַנְּרוֹת לְאַחֲרֵי
 56 חֲגַג הַשְּׁבוּעוֹת¹⁴ הוּא, וּבְסִמּוֹךְ
 57 לוֹ, כִּי נְרוֹת קָאִי מְכוּוֹן עַל
 58 נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַנִּקְרָאוֹת "נְרוֹת"
 59 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב¹⁵ נֵר הַיּוֹי נִשְׁמַת
 60 אָדָם¹⁶, דְּפִירוּשׁ נֵר הַיּוֹי הוּא
 61 שְׁהַנְּשָׁמָה הִיא הַנֵּר שֶׁל ה', הַיְיִנו
 62 שְׁהִיא מְאִירָה (מְשַׁפְּעַת וּמוֹסִיפָה
 63 אֹר) כְּכִיכּוֹל לְהוֹי'¹⁷,
 64 וְכִדְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ¹⁸ עַל
 65 הַפְּסוּק בְּהַעֲלוֹתָךְ אֶת הַנְּרוֹת,
 66 שִׁישְׂרָאֵל מְאִירִין לְמִי שְׁמֵאִיר
 67 לְכָל הָעוֹלָם, הִרִי שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל
 68 מוֹסִיפִים אֹר, כְּכִיכּוֹל, לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ
 69 הוּא וְעֲנִינֵן זֶה שֶׁל מַעֲלַת נִשְׁמוֹת
 70 יִשְׂרָאֵל כְּנֵרוֹת הַמְאִירִים לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ
 71 הוּא שְׁיָד לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת, שְׁבו
 72 זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְתוֹרַת "אֲמוֹ" כְּלִפֵּי הַקְדוּשׁ
 73 בְּרוּךְ הוּא, וְכָמוֹר, בְּהַקְשֵׁר זֶה נִאֲמַר
 74 הַכְּתוּב עֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לֹו אֲמוֹ.
 75 וְעַל-פִּי-זֶה לְפִי הָאֲמוֹר שְׁבָחָה הַשְּׁבוּעוֹת הַגִּיעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעֲלָה גְדוּלָה
 76 בְּיִתְרוֹ וְלָכֵן זָכוּ לְהִיקְרָא "אֲמוֹ" צְרִיף לְהַבִּינֵן עוֹד יוֹתֵר מִתְחַזְּקֵת הַשְּׂאֵלָה

(11) כ"ה להדיא בתו"א שם (לו, סע"ד). (12) סד"ה ציאנה וראינה עזר"ת (סה"מ עזר"ת ע' רכה). (13) ראה גם סה"מ תרכ"ט ע' קפד ואילך, שהביטול דנעשה הו"ע למסור נפשו באחד. ולהעיר גם מלקו"ת אמור לה, סע"א ואילך, דשתי העטרות שנתן בראשן של ישראל הוא ע"י המצוות. והתורה (בתי ואחותי), והעטרה שנטל לעצמו, היא העטרה שעטרה לו אמו, ע"י מס"ג באחד. (14) אלא שבכמה שנים קוראין גם פ' נשא לאחרי חג השבועות. וע"ד שפרשת במדבר קוראין לעולם בשבת שלפני חג השבועות ולפעמים גם פ' נשא. (15) משלי כ, כז. (16) לקו"ת פרשתנו (בהעלותך) רד"ה בהעלותך את הנרות (כט, ג). רד"ה ראיתי והנה מנורת זהב גו' (לג, ב). רד"ה זה תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' רצז). ובכ"מ. (17) סה"מ תרכ"ז שם. וראה ע"ז תו"א שם (לו, א). (18) במדבר"ר פרשתנו פט"ו, ה. תנחומא פרשתנו ד. וכ"ה גם בשמו"ר פל"ו, ב. — הובא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 האמורה לעיל על מה שהפטרך דשבת פְּרַשְׁתָּ בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת
 2 הַגְּרֹת (עֲנִין אָמִי) שבה מודגשת דווקא מעלתם של ישראל היא רְנִי
 3 וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן תואר שמבטא דווקא דרגא נמוכה ביותר, למטה מ"אמי"
 4 ולמטה מ"אחותי".
 5 ג) וְהֶעֱנִין הוּא, שְׁהֵמְשָׁכָה
 6 של האור האלוקי הנמשכת ויורדת
 7 מלמעלה למטה שְׁעַל-יְדֵי קִיּוּם
 8 הַמְצֻזוֹת - בְּתִי, אִף ש"בת" היא
 9 התואר הנחות בסולם הדרגות של
 10 "בתי", "אחותי" ו"אמי", לאמיתו של
 11 דבר היא הַמְשָׁכָה נְעִלִית יוֹתֵר
 12 מֵהֵמְשָׁכָה שְׁעַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה
 13 הַדְּאֲחוּתִי שהיא העבודה של העיסוק
 14 בתורה וְאָמִי שהיא העבודה של
 15 מסירות נפש. כִּי הָעֲבוּדָה
 16 דְּמִסִּירַת-נַפְשׁ (אָמִי), וְעַל-
 17 דְּרָף-זֶה עֵסֶק הַתּוֹרָה
 18 (אָחוּתִי), הרי למרות היתרונות
 19 והמעלות של עבודת אלה ביחס
 20 לעבודה של קיום המצוות ("בת"),
 21 מִפְּיֵן שְׁהִיא עֲבוּדָה רוּחָנִית,
 22 ונעשית על ידי שימוש בכוחות נפשיים
 23 רוחניים יֵשׁ לָהּ שִׁיכוּת וקשר
 24 תוכני-מהותי לְהֵמְשָׁכָה האלוקית
 25 הרוחנית שְׁנִמְשַׁכְתָּ עַל-יְדֵי, כי
 26 למרות שגם ברוחניות יש הבדלי דרגות
 27 ופערים ניכרים ומשמעותיים מאד, עצם
 28 העבודה שמדובר ברוחניות מלמדת על
 29 שייכות מסוימת בין פעולת האדם
 30 וההמשכה וההתגלות הרוחנית
 31 שנפעלת כתוצאה ממנה וְכִיּוֹן
 32 שְׁהֵמְשָׁכָה האלוקית מלמעלה
 33 שְׁעַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה הַדְּאֲחוּתִי
 34 וְאָמִי לימוד התורה ומסירות נפש
 35 היא כְּמוֹ אֲתַעְרוּתָא-דְּלַעֲיָלָא
 36 וְנִמְשַׁכְתָּ עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא-דְּלַתְמָא התעוררות מלמעלה
 37 ממנה (כמבואר בחסידות שיש "אתערותא דלעילא" שבאה מלמעלה ללא
 38 ההכנה והקדמה של "אתערותא דלתתא" מצד האדם ויש "אתערותא דלעילא"
 39 שנגרמת על ידי עבודת האדם למטה), הַהִמְשָׁכָה ההתגלות מלמעלה היא
 40 רק מִמְקוֹם שְׁאֲתַעְרוּתָא-דְּלַתְמָא מַגְעַת לָשֵׁם ולא יותר מזה, ולכן

41 היא מוגבלת, בהתאם לתוכנה ומהותה והרמה של ה"אתערותא דלתתא"
 42 שגורמת אותה. וְהֵמְשָׁכָה ההתגלות האלוקית מלמעלה שְׁעַל-יְדֵי
 43 מַעֲשֵׂה הַמְצֻזוֹת, כִּיּוֹן שְׁעֵשִׂית הַמְצֻזָה היא עֲשִׂיהָ גְשָׁמִית
 44 שְׁאִינָה בְּעָרְךָ כָּלֵל¹⁹, שאין לה שום יחס, דמיון והשוואה להתגלות
 45 האלוקית הרוחנית שבאה בעקבותיה
 46 היא כְּמוֹ אֲתַעְרוּתָא-דְּלַעֲיָלָא
 47 התעוררות מלמעלה שְׁמַצַּד עֲצָמָה,
 48 שלא כתוצאה מהתעוררות מצד האדם
 49 למטה וְלָכֵן הֵמְשָׁכָה שנמשכת
 50 מלמעלה למטה על ידי קיום המצוות
 51 היא מַעֲצָמוֹת אֹר אֵין-סוּף²⁰
 52 מהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, וזו
 53 המשכה נעלית לאין שיעור לעומת
 54 ההמשכה שנמשכת מלמעלה על ידי
 55 העבודה הרוחנית של לימוד התורה
 56 והעבודה של מסירות נפש (ומעתה
 57 מובן מדוע דווקא בקשר לפרשת
 58 בהעלותך ובסמיכות לזמן הנעלה של
 59 מתן תורה קוראים הפטרה זו והפתיחה
 60 היא דווקא בפסוק "רני ושמחי בת
 61 ציון", וכפי שיתבאר עוד להלן בגודל
 62 מעלת התואר "בתי" לעומת "אחותי"
 63 ו"אמי").
 64 וְזֶהוּ הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי של הפסוק רְנִי
 65 וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָּא
 66 וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְךָ, שְׁהִנְנִי בָּא'
 67 כּוֹלֵל שְׁנֵי עֲנִינִים. הענין האחד -
 68 הִנְנִי הקדוש ברוך הוא מוֹכֵן
 69 מַעֲצָמִי שְׁלֵא עַל-יְדֵי
 70 אֲתַעְרוּתָא-דְּלַתְמָא²¹ וכאמור
 71 שהמשכה מלמעלה שלא נגרמת
 72 כתוצאה מ"אתערותא דלתתא" היא
 73 נעלית לאין שיעור, והענין השני בָּא
 74 - אָנִי בְּעַצְמִי כְּכִיכּוֹל, שמקור
 75 ושורש ההמשכה וההתגלות מלמעלה הוא "אני", עצמותו ומהותו של הקדוש
 76 ברוך הוא, אֹר אֵין-סוּף בְּרוּף-הוּא מַמְשָׁךְ²².
 77 וְיֵשׁ לְהוֹסִיף, שְׁהִמְעֵלָה דְּהָעֲבוּדָה דְּבְתִי קִיּוּם המצוות עַל
 78 הָעֲבוּדָה הַדְּאֲחוּתִי לימוד התורה וְאָמִי מסירות נפש היא לא רק מצד
 79 ההמשכה מלמעלה שהיא נעלית מאד אלא גַם בְּנוֹגַע לְהָאָדָם הַעוֹבֵד
 80 שגם מצידו יש מעלה ויתרון לעבודה של "בתי", קיום המצוות. והמעלה היא

בסה"מ תרכ"ז שם* (19) ראה המשך תרס"ו ע' נה. (20) ראה תו"א שם (לז, ג) בענין המעלה דבת ציון "יש אתערותא דלעילא שהיא לעילא לעילא מקום שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל". (21) שערי אורה שער החנוכה ד"ה רני ושמחי פכ"א (לג, ב). (22) לשון התו"א שם.

(* בסה"מ שם: וכמו שפרשי"ע ע"פ בהעלותך. וכפה"נ הוא ט"ס וצ"ל: וכמו במד"ר ע"פ בהעלותך.

רני ושמחי בת ציון גו'

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁבַח־עֲבוֹדָה דְאֲחוּתֵי וְאִמִּי יחד עם גודל מעלתה נְרַגְשׁ לפחות
 2 בְּדַקוֹת מְצִיאֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם הַעוֹבֵד, גוֹדֵל הָעֵילוֹי דְהַעֲבוֹדָה
 3 שְׁלוֹ היינו שאמנם יש בכך מידה מסויימת של ביטול המציאות האישית אבל
 4 בכל זאת, לפחות בדקות ניכרת גם המציאות של האדם עצמו וְהַכוּוֹנָה היא
 5 לתוכן הכפול שבא לידי ביטוי בתור
 6 עבודה שלו הָעֵילוֹי דְהַעֲבוֹדָה
 7 עֲצָמָה (הַעֲבוֹדָה דְעֶסֶק
 8 הַתּוֹרָה, וּמְכַל־שֶׁפֶן הַעֲבוֹדָה
 9 דְמְסִירַת־נַפְשׁ שהיא עבודה נעלית
 10 עוד יותר), וְהָעֵילוֹי שֶׁנַּעֲשֶׂה
 11 באדם עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ, שֶׁנַּעֲשֶׂה
 12 על ידי לימוד התורה אֶחָ לְהַקְבֵּ"ה,
 13 ולכן בגלל עבודתו בעניין זה נקרא
 14 "אחוזתי" וְיִתְרָה מִזוֹ שֶׁמִּשְׁפִּיעַ
 15 כְּכֹכֹל בְּהַקְבֵּ"ה על ידי העבודה
 16 במסירות נפש ולכן על ידי עבודה זו
 17 נקרא "אמי", ומאחר שבכל זה ניכר
 18 כיצד כל המעלות הללו קיימות בעבודה
 19 שלו יש כאן ביטוי לתחושת המציאות
 20 האישית של האדם וּבְהַעֲבוֹדָה
 21 דְבַתִּי (קִיּוּם הַמְצוֹת) נְרַגְשׁ
 22 ההיפך, לא המציאות אלא הַבְּטוּל
 23 שְׁלוֹ²³, ובשני ההיבטים האמורים
 24 הֵן בְּנוֹגַע לְהַעֲבוֹדָה עֲצָמָה,
 25 שֶׁכָּל עֲבוֹדָתוֹ היא רק לְקַיֵּם
 26 צְוֵי הַקְבֵּ"ה, ולא מעורבות בה
 27 פניות אישיות וְהֵן בְּנוֹגַע
 28 לְהַמְשִׁכָה האלוקית מלמעלה
 29 שְׁעַל־יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ, דְזֶה שְׁעַל־
 30 יְדֵי קִיּוּם הַמְצוֹת נִמְשָׁךְ
 31 מלמעלה עֲצָמוֹת אור אֵין־סוֹף,
 32 הוא לא מַצַּד עֲנִינוֹ שֶׁל הָאָדָם
 33 הַמְקַיֵּם אֶת הַמְצוֹת ולא הוא
 34 הגורם את ההמשכה הנעלית הוּוֹ אֶלָּא
 35 מְפַנֵּי שֶׁהַמְצוֹת הֵם רְצוֹן וְצוֹי
 36 הַעֲצָמוֹת.
 37 וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דְעַל־יְדֵי הַבְּטוּל
 38 שענינו יציאה מגדרי המציאות האישית הוא האדם העובד את ה' נַעֲשֶׂה
 39 כְּלִי רָאוֹי וּמוֹכֵשׁ לְהָאוֹר האלוקי שלמעלה מכל הגדרים וההגבלות אור
 40 ה'עצמות' שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַמְצוֹת. וְזֶהוּ הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל הַמִּשְׁךְ
 41 הַפְּסוּק כִּי הִנְנִי בָּא וְשִׁכְנַתִּי בְּתוֹכְךָ, שֶׁהַמְשִׁכָה וההתגלות

ביאור בדרך אפשר

42 דְהִנְנִי בָּא, אשר כאמור לעיל הכוונה "הנני" כוונתו אֲנִי בַעֲצָמִי
 43 כְּכֹכֹל, בא ומתגלה הִיא בְּתוֹכְךָ, בְּפִנְיִמְיוֹת וְהַהִמְשָׁכָה נִקְלַטת בתוך
 44 האדם בפנימיות הודות לעובדה שהוא כלי ראוי לקלוט אותה, הודות לביטול
 45 (בעוד שהתגלות נעלית שלמעלה מכלי הקבלה ויכולת הקליטה של האדם,
 46 לא יכולה להיכנס ולהיקלט בו
 47 בפנימיות ונשאר מעליו בדרך
 48 'מקיף').
 49 (ד) וְצָרִיךְ לְהִבִּין, למרות כל
 50 המבואר לעיל על המעלה הגדולה של
 51 בחינת "בתי" ביחס לבחינת "אחותי"
 52 ובחינת "אמי" עדיין יש צורך בתוספת
 53 ביאור דְכִיּוֹן שְׂאִמִּי היא
 54 הַעֲבוֹדָה דְמְסִירַת־נַפְשׁ,
 55 דְמְסִירַת־נַפְשׁ הוא עֲנִין
 56 הַבְּיטוּל, היציאה מגדרי המציאות
 57 האישית ובמקרים מסוימים אפילו
 58 ויתור על המציאות ועל עצם החיים
 59 ובכִּפְרֵט לְפִי הַמוֹבָא לְעֵיל
 60 (סעיף ב) דְהַעֲטָרָה שֶׁעֲטָרָה
 61 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (אמו) לְהַקְבֵּ"ה
 62 הוא עַל־יְדֵי שֶׁהִקְדִּימוֹ נַעֲשֶׂה
 63 לְנִשְׁמָע, שֶׁהַבְּיטוּל דְהַקְדַּמַּת
 64 נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע הוא הַבְּיטוּל
 65 לְבַעַל הַרְצוֹן²⁴, כמבואר בחסידות
 66 שביטול לבעל הרצון, ובעניינו הקדוש
 67 ברוך הוא בעצמו, הוא ביטול נעלה
 68 יותר ועמוק ופנימי יותר מאשר
 69 התבטלות לרצון מסויים בלבד, כי
 70 כאשר הביטול הוא לרצון מסויים
 71 ייתכן שזה בגלל התוכן והמהות של
 72 אותו רצון ואין הכרח שגם לרצון אחר
 73 יהיה ביטול באותה מידה ואילו ביטול
 74 ל'בעל הרצון' הוא ביטול מוחלט לכל
 75 הרצונות והציוויים שלו, ומאחר
 76 הביטול של הקדמת נעשה לנשמע הוא
 77 ביטול מאד עמוק ומאד פנימי, עדיין
 78 צריך ביאור מַהִי הַמַּעֲלָה
 79 בְּהַבְּיטוּל דְבַתִּי העבודה של קיום המצוות עַל הַבְּיטוּל דְאִמִּי
 80 העבודה של מסירות נפש?
 81 וַיֵּשׁ לוֹמֵר בְּזֶה, שֶׁהַבְּיטוּל דְהַקְדַּמַּת נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע, עם כל
 82 מעלתו הוא שִׁישְׂרָאֵל קִיבְלוּ עֲלֵיהֶם מעצמם עול מְלָכוֹת

(23 ראה גם ד"ה החודש ה'תשל"ה ס"ד (לעיל ס"ע צח ואילך) ובהנסמן שם, שהמעלה דבתי היא בענין הביטול. 24) בכ"מ (ד"ה בחודש השלישי ה'תשכ"ט ס"ז (לעיל ע' שב ואילך). וראה לקו"ת במדבר יד, א. ועוד) שנשמע הוא ביטול להרצון ונעשה הוא ביטול לבעל הרצון. וכד"ה בששה"ק ה'תש"ט ס"ב (סה"מ ה'תש"ט ע' 148), שגם הקב"ע דנעשה הוא בכלל ביטול להרצון, והביטול לבעל הרצון הוא בהקדמת נעשה לנשמע.

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁמִים. וְלֶכֶן, אֵף שֶׁהַבֵּיטוּל דְקִבְלַת עוֹל מְלָכוֹת שְׁמִים הוּא
 2 (לֹא רַק בְּנוֹגַע לְכַח הַמַּעֲשֶׂה שְׁלוֹ, שְׂיַעֲשֶׂה כָּל מַה
 3 שְׂיִצְטָוָה, בְּאוֹפֵן כּוֹה שֶׁבִשְׂאֵר הַכּוֹחוֹת וְהַחוּשִׁים הוּא נִשְׂאֵר מִצִּיאוֹת לַעֲצֻמוֹ
 4 וְלֹא מִתְבַטֵּל אֲלֵא גַם) בְּעֶצֶם מִצִּיאוֹתוֹ²⁵, אֲלֵא הַבֵּיטוּל נוֹגַע בְּעֶצֶם
 5 הַמַּהוּת שְׁלוֹ וּמְקִיף אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת
 6 וְהַחוּשִׁים הַפְּנִימִים שְׁלוֹ (וְלֹא רַק אֶת
 7 כּוֹחַ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהוּא כּוֹחַ חִיצוֹנִי וְאֵדָם
 8 יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת גַּם פְּעוּלוֹת שֶׁמִּנּוּגוֹדוֹת
 9 לְרִצּוֹנוֹת הַפְּנִימִים שְׁלוֹ) עַד כִּדִּי כֵךְ
 10 שֶׁכָּל מִצִּיאוֹתוֹ וְכָל הַמַּהוּת שְׁלוֹ
 11 הִיא זֶה שֶׁהוּא עֲבָדוֹ שֶׁל
 12 הַמֶּלֶךְ, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 13 הַקְּבָ"ה, מִכָּל-מְקוֹם בִּינוֹן
 14 שֶׁהַקְּבָלַת עוֹל מְלָכוֹת שְׁמִים
 15 שְׁהִיא הַגּוֹרֵמַת אֶת הַבֵּיטוּל בְּאֵה
 16 מִצַּד הָאֲדָם, שֶׁהוּא קִיבַל
 17 עָלָיו מִצִּדוֹ וּבַחֲלֻטָּה שְׁלוֹ לְהִיּוֹת
 18 עֲבָדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הִרִי בְּבִיטוּל
 19 זֶה מְעוֹרְבָת כְּמוֹ אוֹ אַחֲרֵת
 20 גַם מִצִּיאוֹתוֹ שֶׁל הָאֲדָם
 21 [וְעַל-דִּרְךָ-זֶה הוּא בְּנוֹגַע
 22 לְהַמְסִירַת-נַפְשׁ דְּבַחֲנֵית אָמִי,
 23 שְׁהִיא אִמְנֵם יִצִּיָּה מְגִדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת
 24 וְהַתְּבַטּוּת מֵלֵאָה לְאַלּוּקוֹת, אֲבָל בְּכָל
 25 זֹאת כִּיּוֹן שֶׁהַמְסִירַת-נַפְשׁ הִיא
 26 מִצַּד טֹבַע הַנְּשֻׁמָּה²⁶ הִרִי הִיא
 27 נוֹבַעַת מֵהָאֲדָם עֲצֻמוֹ, וּבַחֲרֵת
 28 שֶׁהַמִּצִּיאוֹת שְׁלוֹ מְעוֹרְבַת בְּהַן.
 29 וְאִמְתִּית הַבֵּיטוּל הַגּוֹרֵם לְאִבְרוֹן
 30 הַיִּישׁוֹת וְהַמִּצִּיאוֹת הָאִישִׁית לְגִמְרֵי
 31 הוּא כֶּשֶׁהַבֵּיטוּל הוּא מִצַּד
 32 הָאֲדָוֶן וְהָאֲדָם מְבַטֵּל אֶת מִצִּיאוֹתוֹ
 33 מוֹל מִצִּיאוֹת הָאֲדָוֶן מְבַלֵּי שֶׁבִּיטוּל
 34 תַּחִּיהַ מְעוֹרְבַת הַמִּצִּיאוֹת שְׁלוֹ אִפְּלוֹ
 26
 27 דִּישְׂרָאֵל לְקִיָּם אֶת הַמִּצְוֹת שֶׁנִּתְּנָוּ בְּמִתְּנֵן-תּוֹרָה הוּא מִפְּנֵי שֶׁבְּמִתְּנֵן-תּוֹרָה עָשָׂה [הַקְּבָ"ה אֹתָם לְעֲבָדִים,

ביאור בדרך אפשר

לא כגורם שפועל את הביטול.

35
 36 וַיֵּשׁ לִזְמַר, דָּזָהוּ הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל מַה שֶׁכְּתוּב²⁷ כִּי לִי בְּנֵי
 37 יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ
 38 מִצְרַיִם, דָּזָה שִׂישְׂרָאֵל הֵם עֲבָדִים שֶׁל הַקְּבָ"ה הוּא (לֹא רַק
 39 מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִצִּדֵם קִיבְּלוּ עוֹל
 40 מְלָכוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, אֲלֵא גַם)
 41 מִפְּנֵי שֶׁהַקְּבָ"ה הוֹצִיא אוֹתָם
 42 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה
 43 הֵם מוֹכְרִים לְהִיּוֹת עֲבָדִים²⁸
 44 וְאֵילוֹ כֹּאשֶׁר הַבֵּיטוּל הוּא מִצַּד הָאֲדָם
 45 הִרִי יִתְכֵן שִׁתְּבַטֵּל וְיִתְכֵן גַּם שֶׁלֹּא
 46 יִתְבַטֵּל. וְעִנְיָן זֶה שֶׁל 'עֲבָדוֹת' מִצִּדוֹ
 47 שֶׁל הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְשָׁךְ וְנִפְעַל
 48 בְּעֵיקָר בְּשַׁעַת מִתְּנֵן תּוֹרָה²⁹.
 49 (ה) וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְבָאֵר כִּי
 50 בְּסִיכּוֹמוֹ שֶׁל דְּבַר יֵשׁ מַעֲלָה וְיִתְרוֹן
 51 בְּבִיטוּל שֶׁל "בְּתִי" אִפְּלוֹ בִּיחַס לְבִיטוּל
 52 שֶׁל "אָמִי" אֵךְ מִצַּד שְׁנֵי יֵשׁ מַעֲלָה
 53 וְיִתְרוֹן בְּבִיטוּל שֶׁל "אָמִי" אִפְּלוֹ לְגַבִּי
 54 הַבֵּיטוּל שֶׁל "בְּתִי" וְשְׁנֵי הַדְּבָרִים
 55 נְכוּנִים כִּי מַעֲלַת הַבֵּיטוּל דְּבַתִּי
 56 עַל הַבֵּיטוּל דְּאָמִי [אֵף
 57 שֶׁהַבֵּיטוּל דְּבַתִּי (עוֹל מִצְוֹת)
 58 הוּא בְּנוֹגַע לְכַח הַמַּעֲשֶׂה,
 59 לַעֲשׂוֹת מַה שֶׁנִּצְטָוָה,
 60 וְהַבֵּיטוּל דְּאָמִי (הַקְּדָמַת
 61 נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע, עוֹל מְלָכוֹת
 62 שְׁמִים) הוּא בְּעֶצֶם מִצִּיאוֹתוֹ
 63 (כְּנִ"ל סְעִיף ד) וְאֵם כֵּן לְכַאוּרָה
 64 הַמַּעֲלָה שֶׁל "אָמִי" הִרְבָּה יוֹתֵר גְּדוּלָּה,
 65 בְּכָל זֹאת יֵשׁ לְ"בְּתִי" יִתְרוֹן מִיּוֹחַד, כִּי
 66 הָעוֹל דִּישְׂרָאֵל לְקִיָּם אֶת
 67 הַמִּצְוֹת שֶׁנִּתְּנָוּ בְּמִתְּנֵן-תּוֹרָה
 68 הוּא מִפְּנֵי שֶׁבְּמִתְּנֵן-תּוֹרָה
 35
 36 עֲלֵיהֶם עוֹל מְלָכוֹת שְׁמִים. וְלֶכֶן, אֵף שֶׁהַבֵּיטוּל
 37 דְקִבְלַת עוֹל מְלָכוֹת שְׁמִים הוּא (לֹא רַק בְּנוֹגַע
 38 לְכַח הַמַּעֲשֶׂה שְׁלוֹ, שְׂיַעֲשֶׂה כָּל מַה שְׂיִצְטָוָה,
 39 אֲלֵא גַם) בְּעֶצֶם מִצִּיאוֹתוֹ²⁵, שֶׁכָּל מִצִּיאוֹתוֹ הִיא
 40 זֶה שֶׁהוּא עֲבָדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 41 הַקְּבָ"ה, מִכָּל-מְקוֹם בִּינוֹן שֶׁהַקְּבָלַת עוֹל מְלָכוֹת
 42 שְׁמִים, בְּאֵה מִצַּד הָאֲדָם, וְלִהְיוֹת קִיבַל עָלָיו
 43 לְהִיּוֹת עֲבָדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הִרִי בְּבִיטוּל זֶה מְעוֹרְבָת
 44 גַם מִצִּיאוֹתוֹ שֶׁל הָאֲדָם [וְעַל-דִּרְךָ-זֶה הוּא בְּנוֹגַע
 45 לְהַמְסִירַת-נַפְשׁ דְּבַחֲנֵית אָמִי, שֶׁהַמְסִירַת-נַפְשׁ
 46 הִיא מִצַּד טֹבַע הַנְּשֻׁמָּה²⁶]. וְאִמְתִּית הַבֵּיטוּל
 47 הוּא כֶּשֶׁהַבֵּיטוּל הוּא מִצַּד הָאֲדָוֶן.
 48 וַיֵּשׁ לִזְמַר, דָּזָהוּ מַה שֶׁכְּתוּב²⁷ כִּי לִי בְּנֵי
 49 יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
 50 אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דָּזָה שִׂישְׂרָאֵל הֵם עֲבָדִים
 51 שֶׁל הַקְּבָ"ה הוּא (לֹא רַק מִפְּנֵי שֶׁהֵם קִיבְּלוּ עוֹל
 52 מְלָכוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, אֲלֵא גַם) מִפְּנֵי שֶׁהַקְּבָ"ה הוֹצִיא
 53 אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה הֵם מוֹכְרֵי
 54 לְהִיּוֹת עֲבָדִים²⁸. וְעִנְיָן זֶה נִמְשָׁךְ בְּעֵיקָר בְּשַׁעַת
 55 מִתְּנֵן תּוֹרָה²⁹.
 56 (ה) וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְבָאֵר מַעֲלַת הַבֵּיטוּל דְּבַתִּי
 57 עַל הַבֵּיטוּל דְּאָמִי [אֵף
 58 שֶׁהַבֵּיטוּל דְּבַתִּי (עוֹל מִצְוֹת)
 59 הוּא בְּנוֹגַע לְכַח הַמַּעֲשֶׂה,
 60 לַעֲשׂוֹת מַה שֶׁנִּצְטָוָה,
 61 וְהַבֵּיטוּל דְּאָמִי (הַקְּדָמַת
 62 נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע, עוֹל מְלָכוֹת שְׁמִים)
 63 הוּא בְּעֶצֶם מִצִּיאוֹתוֹ (כְּנִ"ל סְעִיף ד), כִּי הָעוֹל

(25) ראה בארוכה ד"ה בחודש השלישי הנ"ל ס"ח (לעיל ע' שג ואילך). (26) ראה בארוכה לקמן ח"ד ע' קצב, דהמס"נ שמצד הנשמה, כיון שהיא מצד טבעה, היא בחינת מציאות. (27) בהר כה, נה. וע"פ מ"ש בפנים, אולי יש לבאר (וראה ע"ד "אוה"ח עה"פ) כפל הלשון "עבדים עבדי הם": דע"י שקבלו עליהם עומ"ש נעשים "עבדים" (עבדים סתם), וע"י שהוצאתי אותם מארץ מצרים – "עבדי הם", ושהקב"ה עשה אותם לעבדים. (28) להעיר שהשעבוד דעבד שמכרוהו ב"ד הוא שעבוד גדול יותר מהמוכר עצמו – דמכרוהו ב"ד רבו מוסר לו שפחה כנענית משא"כ המוכר עצמו. ועוד כמה חילוקים (קידושין יד, ב) – דיש לומר הטעם על זה, כי המוכר עצמו הוא ברצונו, וכשמכרו אותו ב"ד הוא על כרחו. (29) להעיר ממרו"ל (קידושין כב, ב). הובא בפרש"י עה"פ משפטים כא, ו. ירושלמי קידושין פ"א סוף ה"ב) אוזן ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. ולהעיר שהדיבור הראשון דמ"ת הוא "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים",

רני ושמחי בת ציון גו'

ביאור בדרך אפשר

1 עֲשֵׂה הַקִּבְּה אֹתָם לְעִבְדִים, אֲמִיתִית הַבְּטוּל וְכַאמֹר שֶׁרַק
2 בִּיטוּל שָׂבַע עַל הָאָדָם מִלְּמַעְלָה הוּא בִּיטוּל אִמִּיתִי שֶׁלֹּא מוֹתִיר מִקּוֹם
3 לְמַעֲרֹבּוֹת שֶׁל הַמִּצִּיאוֹת הָאִישִׁית שֶׁלוֹ.
4 וַיֵּשׁ לֹמֵר, דָּוָה שְׁמֵבְאָר בְּכֶמֶה מְקוֹמוֹת³⁰ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת
5 דְּבַת הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, דְּלִית
6 לִיָּה מִגְרָמִיָּה כָּלוּם, שְׁאִין לֵה
7 כְּלוּם מִשֶׁל עֲצֻמָּה וְהוּא רַק מְקַבֵּל
8 מֵה שְׁנוֹתָנִים לוֹ מְלַמְעֵלָה,
9 הַפְּנֹנָה בְּזָה הִיא, לַעֲנִיין הַמְּבוֹאֵר
10 כִּאֵן שְׁגַם הַבִּיטוּל דְּקִבְּלַת-עוֹל
11 שֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ עוֹל מִלְּכוֹחַ
12 שָׁמַיִם וּמִבְּטֵל לְחֻלְטִין אֶת מִצִּיאוֹתוֹ
13 הוּא לֹא מְשַׁל עֲצֻמוֹ לֹא בְּכוֹחוֹ
14 וְלֹלָא מַעֲרֹבּוֹת שֶׁל הַמִּצִּיאוֹת הָאִישִׁית
15 שֶׁלֹּא אֲלֵא שְׁבַמְתַּן-תּוֹרָה בְּחַר
16 הַקִּבְּה בִּישְׂרָאֵל לְהִיּוֹת לוֹ
17 עִבְדִים כֵּן שֶׁבְּחִינַת "בְּתִי", גַּם
18 הַבִּיטוּל הוּא לֹא פְעוּלָה שֶׁל הָאָדָם אֲלֵא
19 הָאָדָם עֲצֻמוֹ "לִית לִיָּה מִגְרָמִיָּה כָּלוּם"
20 וְהוּא מְקַבֵּל אֶת הַבִּיטוּל מִלְּמַעְלָה.
21 וַיֵּשׁ לְקַשֵּׁר זֶה עִם הַמוּבָא
22 לְעִיל (בְּתַחֲלַת הַמֵּאמָר)
23 מִ'תּוֹרָה אֹר' דְּבַת צִיּוֹן קֹאֵי
24 עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן
25 הַגְּלוּת, בְּעוֹד שְׁבוּמָן הַבֵּית, כְּנֶסֶת
26 יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת "צִיּוֹן". וְאֵף שֶׁלְעִיל
27 הוֹסֵבֵר הַשְּׁדַבֵּר נוֹבֵעַ מַחֲסוּרִין בְּמַצְבֵּם
28 שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן הַגְּלוּת לְעוֹמַת
29 מַצְבֵּם בְּזִמְן הַבֵּית, לְמַעֲשֵׂה זֶה מִבְּטָא
30 גַּם אֶת הַמַּעֲלָה וְהִתְרוּן שֶׁל "בְּתִי" כִּי
31 הַבִּיטוּל דְּ"בְּתִי" שֶׁהוּא כַּאמֹר
32 בִּיטוּל מוֹחֲלֵט מִתְּגַלָּה בְּעִיקָר
33 בְּהַעֲבֹדָה שְׁבַזִּמְן הַגְּלוּת.
34 וְכַמְּבוֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר³¹,

ביאור בדרך אפשר

35 דְּבַזְמַן הַגְּלוּת, וּבְפָרָט בְּדָרָא דְּעַקְבָּתָא דְּמִשְׁיָחָא, בְּדוֹר שֶׁל
36 עַקְבוֹת הַמִּשְׁיָח (קְרוֹב לַגְּלוּלָה) הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים הַמוֹתְעִים
37 וּמְפֹרְעִים לְעַבְדוֹת ה' הֵם גְּדוּלִים בְּמָאֵד, וַיִּשְׁנַם הַהַעֲלָמוֹת
38 וְהַהֲסָתָרִים שֶׁהָאָדָם מִצַּד עֲצֻמוֹ (גַּם עַל-יְדֵי הַ'קִּבְּלַת עוֹל'
39 שְׁלוֹ שְׁמֵקַבֵּל בְּרַצוֹנוֹ לְמֵרוֹת
40 שֵׁשׁ בְּכֵן יִתְרוֹן לְגַבֵּי מַה שָׂבַע
41 מִלְּמַעְלָה, כִּי דַבֵּר שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה מִצַּד
42 עֲצֻמוֹ נִקְלֵט בּוֹ יוֹתֵר בְּפִנְיִמִיּוֹת, בְּכֹל
43 (זֹאת), בְּיִוֵן שֶׁהוּא מוֹגְבֵּל, אֵינן
44 בִּיכְלָתוֹ לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם
45 בְּכוֹחוֹת עֲצֻמוֹ שֶׁהֵם כּוֹחוֹת מוֹגְבֵּלִים,
46 וְזֶה שֵׁשִׁי שְׂרָאֵל מִתְּגַבְּרִים גַּם
47 עַל הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים אֲלֵה
48 לְמֵרוֹת שֶׁהֵם "גְּדוּלִים מָאֹד" הוּא
49 לְפִי שֶׁהַבִּיטוּל דְּ'קִבְּלַת עוֹל'
50 שְׁלֵהֶם הוּא (לֹא מִצַּד
51 הַמִּצִּיאוֹת שְׁלֵהֶם וְלִכֵּן אֵינְנו מְדוּר
52 וּמוֹגְבֵּל לְפִי גִרְדֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁלֵּהֶם
53 אֲלֵא) מִצַּד הַאֲלָקוֹת, מְפַנֵּי
54 שֶׁהַקִּבְּה"ה מְצִירוֹ בְּחַר בְּהֶם
55 לְהִיּוֹת לוֹ לְעִבְדִים, וְלְגַבֵּי
56 הַאֲלָקוֹת אֵינן הַגְּבֻלוֹת³² וְזוֹה
57 נוֹבֵעַ הַכּוֹחַ לְהַתְּגַבֵּר אֲפִילוֹ עַל מְנִיעוֹת
58 גְּדוּלוֹת מֵאֵד].
59 וְהוּוֹ הַטַּעַם הַפְּנִימִי לִכֵּן
60 שֶׁהַהֲפָטָרָה דְּשִׁבְתָּ פְרָשַׁת
61 בְּהַעֲלוֹתָךְ שְׁלֵאֲחֲרֵי זְמַן מִתַּן
62 תּוֹרָתְנוּ הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי בְּת
63 צִיּוֹן, אֵף שֶׁהַעֲנִיין וְהַמַּעֲלָה
64 דִּיּוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה מִתַּן תּוֹרָה³³
65 הוּא (עֲטָרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ)
66 אָמוֹ, וּמִיּוֹשְׁבַת הַשְּׂאֵלָה שֶׁנִּשְׂאָלָה
67 לְעִיל מְדוּעַ שֶׁבַשְׁת זֹו שֶׁבַה מוֹדַגֵּשׁ עֲנִיין
68 "אִמִּי", פּוֹתַחִים אֶת הַהֲפָטָרָה ב"בְּתִי",

אֲמִיתִית הַבְּטוּל. וַיֵּשׁ לֹמֵר, דָּוָה שְׁמֵבְאָר בְּכֶמֶה
מְקוֹמוֹת³⁰ דְּבַת הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, דְּלִית לִיָּה
מִגְרָמִיָּה כָּלוּם, וְהוּא רַק מְקַבֵּל מֵה שְׁנוֹתָנִים לוֹ
מְלַמְעֵלָה, הַפְּנֹנָה בְּזָה הִיא, שְׁגַם הַבִּיטוּל
דְּקִבְּלַת-עוֹל הוּא לֹא מְשַׁל עֲצֻמוֹ אֲלֵא שְׁבַמְתַּן-
תּוֹרָה בְּחַר הַקִּבְּה"ה בִּישְׂרָאֵל לְהִיּוֹת לוֹ עִבְדִים.
וַיֵּשׁ לְקַשֵּׁר זֶה עִם הַמוּבָא לְעִיל (בְּתַחֲלַת
הַמֵּאמָר) מִ'תּוֹרָה אֹר' דְּבַת צִיּוֹן קֹאֵי עַל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן הַגְּלוּת, כִּי הַבִּיטוּל דְּ"בְּתִי"
מִתְּגַלָּה בְּעִיקָר בְּהַעֲבֹדָה שְׁבַזִּמְן הַגְּלוּת.
וְכַמְּבוֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר³¹, דְּבַזְמַן הַגְּלוּת, וּבְפָרָט
בְּדָרָא דְּעַקְבָּתָא דְּמִשְׁיָחָא, הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים
הֵם גְּדוּלִים בְּמָאֵד, וַיִּשְׁנַם הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים
שֶׁהָאָדָם מִצַּד עֲצֻמוֹ (גַּם עַל-יְדֵי הַ'קִּבְּלַת עוֹל'
שְׁלוֹ שְׁמֵקַבֵּל בְּרַצוֹנוֹ), בְּיִוֵן שֶׁהוּא מוֹגְבֵּל, אֵינן
בִּיכְלָתוֹ לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם, וְזֶה שֵׁשִׁי שְׂרָאֵל מִתְּגַבְּרִים
גַּם עַל הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים אֲלֵה הוּא לְפִי
שֶׁהַבִּיטוּל דְּ'קִבְּלַת עוֹל' שְׁלֵהֶם הוּא (לֹא מִצַּד
הַמִּצִּיאוֹת שְׁלֵהֶם אֲלֵא) מִצַּד הַאֲלָקוֹת, מְפַנֵּי
שֶׁהַקִּבְּה"ה בְּחַר בְּהֶם לְהִיּוֹת לוֹ לְעִבְדִים, וְלְגַבֵּי
הַאֲלָקוֹת אֵינן הַגְּבֻלוֹת³²].

וְזוֹהוּ שֶׁהַהֲפָטָרָה דְּשִׁבְתָּ פְרָשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ
שְׁלֵאֲחֲרֵי זְמַן מִתַּן תּוֹרָתְנוּ הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי
בְּת צִיּוֹן, אֵף שֶׁהַעֲנִיין וְהַמַּעֲלָה דִּיּוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה

ובפרש"י שם "כדאי היא הוצאה שתהיו משועבדים ל...". (30) ראה בארוכה ד"ה החודש דלעיל הערה 23. (וש"נ. 31) ראה ד"ה הני'ל ס"ה. (32) להעיר מתורת הבעש"ט (כתר שם טוב - הוצאת קה"ת - סימן מ"ז ז, ד), דהטעם שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית (שבת פח, א), אף שאמרו מעצמם נעשה ונשמע (כקושיית התוספות ד"ה כפה שם), הוא "ללמד שגם כשאנו חושק בתורה ועבודת ה', מ"מ אינו בן חורין ליבטל, רק יעשה על כרחו וידמה כמו שכופין אותו לעשות בע"כ" - דלכאורה, אמירתם נעשה ונשמע היא התחייבות על כל הזמנים, ומהי הקס"ד דעל-ידי שאח"כ (לאחרי ההתחייבות) "אינו חושק", יהי' בן חורין ליבטל? וי"ל הביאור בזה, דההתחייבות דנעשה ונשמע, כיון שהיא מצד האדם שהוא מוגבל, אפשר שלפעמים לא יוכל להתגבר על זה ש"אינו חושק בתורה", ובמילא הוא "בן חורין ליבטל" דאוּנס רחמנא פטריי" (ב"ק כח, ב); ועיי' שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית - ניתן הכח לכ"א מישראל לעשות בעל כרחו, גם כשאנו חושק.

ביאור בדרך אפשר

- 1 כי תכלית הפְּנִינָה בְּהִיטוּל דְּאָמִי שְׂבַחַג הַשְּׂבוּעוֹת הוּא
2 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִגִּיעוּ אַחֲרָיֶךָ לְבִיטוּל נַעֲלָה יוֹתֵר, בִּיטוּל
3 דְּבַתִּי, בַּת צִיּוֹן, כַּמְבוּאָר לְעִיל בְּהִרְחֹכָה כִּצְד בַּעֲצֵם יֵשׁ בַּ"בַּתִּי" שֶׁהִיא
4 הַדְּרָגָה הַנְּמוּכָה יוֹתֵר מִ"אַחֹתִי" ו"אִמִּי", יִתְרוֹן וּמַעֲלָה עֲלֵיהֶם, כִּךְ שֶׁאִמְנֵם
5 עֲנִינוּ שֶׁל מִתֵּן תּוֹרָה הוּא "אִמִּי", אֲבָל
6 כִּיוּן שֶׁהַתְּכִלִּית שֶׁל "אִמִּי" הוּא לְבוּא
7 לִידֵי "בַּתִּי", רֵאוּ וּנְכוּן לְקְרֹא בַּשַּׁבָּת
8 הַסְּמוּכָה לְמִתֵּן תּוֹרָה הַפְּטֵרָה שֶׁפּוֹתַחַח
9 בַּפְּסוּק "רְנִי וְשִׁמְחִי" בַּת צִיּוֹן".
10 (ו) וּמִדְּיִיק הַכְּתוּב בַּלְשׁוֹנוֹ וְאוֹמֵר
11 רְנִי וְשִׁמְחִי בַּת צִיּוֹן, שְׂקִיּוֹם
12 הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת (וְהַמְצוּוֹת נִקְרְאוּת
13 צִיּוֹן³⁴ "מִלְשׁוֹן סִימָן, כַּמוֹ צִיּוֹן
14 הַמְצוּיִינָה דְּהֵינּוּ שֶׁהַמְצוּוֹת הַגְּשֵׁמִיּוֹת
15 רוֹמְזִים לְהִרְחֹתוּת שֶׁבָּהֶם" – 'תּוֹרָה
16 אֹר' בַּמֶּאֱמָר הַנּוֹכַח לְעִיל) צָרִיף
17 לְהִיּוֹת לֹא רַק בְּבִיטוּל - בַּת,
18 אֲלָא גַם בְּשִׂמְחָה - רְנִי
19 וְשִׁמְחִי.
20 וְצָרִיף לְהִבִּין אֵיךְ אִפְשֵׁר לְדַרוֹשׁ
21 מֵהָאֵדָם לְעִבּוֹד אֵת ה' בְּשִׂמְחָה תוֹךְ
22 כְּדֵי שֶׁהוּא נִמְצָא בַּמְצַב שֶׁל "בַּת
23 צִיּוֹן", דְּכֹאֲשֶׁר הָאָדָם הוּא
24 בְּמַצָּב שְׂאִין לוֹ תַעֲנוּג וְחֵיּוֹת
25 בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, שְׁנוּבַע מֵהַבְּנָה
26 וְהַשְּׂגָה וְהִרְגֵשׁ בַּמַּעֲלָת הַמְצוּוֹת
27 וְקִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת שְׁלוֹ
28 הוּא רַק בְּדֶרֶךְ קִבְּלַת עוֹל
29 וְיִתְיָרָה מִזֶּה, שְׂגֵם ה'קִבְּלַת
30 עוֹלִי שְׁלוֹ הִיא לֹא בְּאוֹפֵן
31 שְׂרוּצָה מִצְד עֲצֵמוֹ לְקַבֵּל עָלָיו
32 עוֹל מִלְכוּת שְׂמִיָּם, וְרַק
33 שְׂאִינוֹ יָכוֹל לְפָרוֹק מִמֶּנּוּ
34 עוֹל מִלְכוּת שְׂמִיָּם בְּלִית בְּרִירָה
35 מִפְּנֵי שְׂבַחֲרִית הַקֶּבֶ"ה
26 גַּם בְּנוֹגַע לְבִנְי חַיִּי וּמְזוּנֵי רוּחִי.

ביאור בדרך אפשר

- 36 בְּיִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת לוֹ לְעִבְדִּים מְכַרְיָהּ אוֹתוֹ], אֵיךְ יָכוֹל
37 לְפַעוֹל בְּעֲצָמוֹ שְׂקִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת שְׁלוֹ יִהְיֶה
38 בְּשִׂמְחָה?
39 וְהֵעֲנִין הוּא, דְּיֵשׁ עוֹד פִּירוּשׁ בְּבַת צִיּוֹן, דְּצִיּוֹן הֵם
40 הַצְּדִיקִים, וּבַת צִיּוֹן הוּא
41 הַתְּקַשְׁרוֹת עִם הַצְּדִיקִים³⁵.
42 וְעַל-יְדֵי הַהֲתַקְשְׁרוֹת
43 לְצְדִיקִים, וּבִפְרָט לְנִשְׂאֵי
44 יִשְׂרָאֵל הַצְּדִיקִים הַמִּיּוֹחֵדִים שֶׁבָּל
45 דוֹר וָדוֹר שֶׁהֵם נִשְׂאֵי הַדּוֹר וְהַנְּשֵׁמָה
46 הַכְּלָלִית שְׁלוֹ שְׂעֻנָּנִים הוּא
47 לְהַמְשִׁיף גִּילוּי אֱלֻקוֹת לְכָל
48 יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט לְהַמְקוֹשְׁרִים
49 וְשִׂיכִים אֲלֵיהֶם, וְכַמְבוּאָר בַּתְּנִיא
50 (פָּרָק ב): "בְּכָל דוֹר וָדוֹר יֵשׁ רֹאשֵׁי
51 אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁמָוִתִים הֵם בַּחֲנִית
52 רֹאשׁ וּמוֹת לְגַבֵּי נִשְׁמוֹת הַהֶמְוֵן וְעַמִּי
53 הָאֲרִץ... יִנְיַק נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל
54 עַמִּי הָאֲרִץ הוּא מְנַפֵּשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל
55 הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים רֹאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
56 שְׁבָדוֹרִים... עַל יְדֵי דְבָקוֹת בַּתְּלִמִּידֵי
57 חֲכָמִים קְשׁוּרוֹת נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל
58 עַמִּי הָאֲרִץ וּמִיּוֹחֵדוֹת בְּמַהוֹתֵן הַרֹאשׁוֹן
59 וְשֵׁרֶשׁ שֶׁבַחְכֵּמָה עֵילָא...", עַל-
60 יְדֵי-זֶה נִמְשָׁף לוֹ לְאָדָם שֶׁקְשׁוֹר
61 לְצְדִיק נְתִינָה כַּחַ שְׂקִיּוֹם
62 הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת שְׁלוֹ יִהְיֶה
63 בְּשִׂמְחָה, רְנִי וְשִׁמְחִי. וּבְכָל־
64 זֶה הוּא גַם שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ
65 בְּלְבוּלִים הַפְּרָעוֹת מְעַנְנִיָּם
66 גְּשָׁמִיִּים³⁶, וְיִוָּכַל לְעִבּוֹד אֵת ה'
67 לְלֹא כָל הַפְּרָעָה כִּי יִהְיֶה לוֹ רְנִי
68 וְשִׁמְחִי גַם בְּנוֹגַע לְבִנְי חַיִּי
69 וּמְזוּנֵי רוּחִי יְלִידִים, חַיִּים (בְּרִיאוֹת)
70 וּמוֹזוֹת (פְּרִנְסָה) בְּרִיוּחַ.

(33) תענית כו, ב (במשנה). (34) ראה תו"א שם (לו, סע"ב ואילך). שערי אורה שם פי"ח (לב, א). (35) אוה"ת חנוכה ד"ה רני ושמחי שיב, סע"א. (36) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"א.

רני ושמחי בת ציון גו'

ביאור בדרך אפשר

8	ביטול (ההעלם) וההסתר	1	ועל-ידי ההתקשרות
9	(ד) הגלות ³⁷ , כי תבוא הגאולה	2	לצדיקים ולנשיאים שבכל
10	השלימה וכ"ק מו"ח אדמו"ר	3	דור, ומה שנוגע לנו במיוחד
11	יוליכנו קוממיות לארצנו,	4	הוא ההתקשרות לכ"ק מו"ח
12	בגאולה האמיתית והשלמה,	5	אדמו"ר נשיא דורנו, יבטלו
13	בקרוב ממש.	6	כל ההעלמות וההסתרים,
		7	המונעים מעבודת ה' כולל גם

ועל-ידי ההתקשרות לצדיקים ולנשיאים שבכל דור, ומה שנוגע לנו במיוחד הוא ההתקשרות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יבטלו כל ההעלמות וההסתרים, כולל גם ביטול (ההעלם ד) הגלות³⁷, וכ"ק מו"ח אדמו"ר יוליכנו קוממיות לארצנו, בגאולה האמיתית והשלמה, בקרוב ממש.

(37) שאינו מניח לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן (רמב"ם שם ה"ב).

אגרות קודש

ב"ה, ט"ז סיון, תשי"ט

ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מי"א סיון, בקשת ברכה פ"נ עבור הנער... שי.

בעת רצון אזכירו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

וכפי שמתאר מצבו במכתבו, יש מקום לומר, שאם היו מעסיקים את הנער בענין שיכול להיות מנהיג משפיע וכיו"ב (בדוגמת מסיבות שבת של ילדים קטנים ממנו באיזה שנים וכיו"ב) הי' זה מוסף בבטחה שלו וביציבות שלו, כיון שהי' רואה שמצליח וישנם כאלה הנשמעים לקולו והדרכתו, ועיי' הזזה זו, יש מקום לומר, שכמה מהפרעות היו בטלים מעצמן. ובודאי כמה אופנים ודרכים ישנם לסדר קבוצה כהאמור וכיו"ב ולהמשיכו (אריינציהען עם) שירצה להנהגה, וכשעושים בדרך הטבע הי' כלי לקבלת ברכות השם יתברך גם למעלה מדרך הטבע.

ובודאי ימצא אותיות מסבירות מתאימות, להסבירם (ההורים שי') שכל הוספה בעניני תורה ומצוות מביאה הוספה בברכות השי"ת בהמצטרך לאדם ולביתו.

בברכה לבשו"ט.